

REGISTERBLAD

Namn och datum: Magnus Martinsson (redigerat 15-2-1999)

Område av riksintresse för naturvård i Gotlands län

Områdesnummer: **NRO09043**

Områdesnamn: **ÖSTERGARNSHOLM**

Kommun: Gotlands

Kartblad: 6J SO, Mittpunkt: 6J 4i 20

Areal: 176 ha land

Naturgeografisk region: 14 c Gotland

Kust/havsregion: IV - Egentliga Östersjön

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Slätt med lägre relativ höjd än 20 m.

Riksvärde

sedimentär berggrundsstratigrafi, klintkust, strandvallar	flora	
odlingslandskap	naturbetesmark	fauna
	fuktäng	

Värdeomdöme: Östergarnsholm hör till ett av Gotlands mest särpräglade odlingslandskap. Ön har under mycket lång tid använts som betesmark. Ön består av helt öppna gräsmarker och de enda vedväxterna består av de träd och buskar som står i den lilla fyrträdgården, två askar på nordvästra delen samt någon enda enbuske och några få trädformade hagtornsbuskar. Vegetationen är rik och här växer bl a som vildlin, backtimjan, slätterblomma, Adam och Eva, gulkämpar, darrgräs och nattviol. I området finns de hotade arterna toppjungfrulin och flockarun. Området har höga ornitologiska värden med ett stort antal häckande fågelarter.

Huvudkriterier:

- A. En av de mycket typiska betade utholmar som finns på Gotland.
- C. Förekomst av rödlistade växtarter och fågelarter.
- D. Orkidérika betade strandängar. Mycket rikt fågelliv.

Stödkriterier: Storlek, mångformighet, kontinuitet, representativitet.

Förutsättningar för bevarande: Området påverkas negativt av all form av exploatering. Fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift.

Säkerställande: Klass 1-område i Länsstyrelsens sammanställning över områden med värdefull natur (Länsstyrelsen 1984). Stranden omfattas av strandskydd 100 m. Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr I 4 Gotlandskusten.

Ingår i Länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt nummer 26) och i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt nummer I8006 47-24).

Områdets huvuddrag: Östergarnsholm är 10-15 meter hög och två fyrar är belägna på de högsta punkterna i O och i V. Strandgrus och strandvallsformationer har satt sin prägel på hela ön. På den centrala delen ligger ett stort våtmarksområde. Stränderna har en flikig morfologi och i V utgörs de av en ytterst flikig klint, där överhäng, grottor och strandgrytor bildas vid havets abrasion ur berggrunden.

Ön hör till ett av Gotlands mest särpräglade odlingslandskap. Ön har under mycket lång tid använts som betesmark. Ön består av helt öppna gräsmarker och de enda vedväxterna består av de träd och buskar som står i den lilla fyrträdgården, två askar på nordvästra delen samt någon enda enbuske och några få trädformade hagtornsbuskar. Stora delar av ön upptas av mycket frodig gräsvegetation men längs östra sidan och fr a på Suderudd, finns karga strandvallar där vegetationen endast utgörs av glest med grusslok.

Ön saknar trädvegetation och är en betydande häcklokal med 25-30 arter sjöfågel. Bl a finns länets största koloni (mer än 200 häckande par) av tobisgrissla i blockterrängen i NV. Där häckar även hussvalor i Svalgrottan. I övrigt hör grågås, vitkindad gås, ejder, svärta, strandskata, större strandpipare, roskarl, tofsvipa, enkelbeckasin, storspov, rödbena, brushane, sydlig kärnsnäppa, havstrut, gråtrut, silltrut, fiskmå, silvertärna, småtärna, skrântärna, tobisgrissla, tornseglare, ängspiplärka, skärpiplärka(ovanlig på Gotland), stenskvätta och sädesärla till häckfågelfaunan. Ön har även betydelse som rastlokal för flyttande fåglar.

Anmärkningar: VMI-ID: 6J4H04

Referenser:

Gotlands kommun, 1995: *Vision Gotland 2010*.

Högström, S., 1988: *Östergarnsholm. Översiktlig inventering av öns kärnväxter*. –Länsstyrelsen i Gotlands län.

Länsstyrelsen i Gotlands län, 1984: *Värdefull natur på Gotland*.

Länsstyrelsen i Gotlands län, 1993: *Program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden*.

Martinsson, M., Nordin, M., 1992: *Ängs- och hagmarker på Gotland. Del 3, Mellersta Gotland*. –Länsstyrelsen i Gotlands län.

Martinsson, M., 1997: *Våtmarker på Gotland*. –Länsstyrelsen i Gotlands län.

Naturvårdsverket, 1996: *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*. Stockholm.

Pettersson, L-Å., 1988: *Östergarnsholm. Inventering av häckfågelfaunan 1987*. –Länsstyrelsen i Gotlands län.